

Répaszerelvények – üvegvonatok

Csúcsforgalom a MÁV-nál

A MÁV őszi csúcsforgalmi időszakában, a minden esztendőben visszatérő nagy próbatétel a cukorrépa szállításával kezdődik. Az idényben fél millió tonnányit utaztatnak ebből a fontos mezőgazdasági terményből a MÁV Szegedi Igazgatóságának körzetében.

Vasárnap 157 vagon rakta meg cukorrépával, és továbbították a feldolgozó üzemekbe. A legtöbb termés a székutasi vasútállomásról indult, ahol az idén hatmillió forint beruházással korszerűsítették, bővítették a rakteret. Meghosszabbították a kiterő vágányokat, és egy új szovjet gyártmányú cukorrépaaprítógépet berendezést helyeztek üzembe. Ezáltal az ipari növényből most már naponta a tavalyi kétszeresét tudják vagonokba ömleszteni.

A szegedi igazgatósággal jól együttműködő Orosházi Üveggyár ötvenhét vasúti kocsit rakott meg és küldtek az ország több részébe. Egy külön irányvonalat indítottak Fonyódra az üdítő italokat palackozó üzembe. Az irányvonalat útvonalat úgy szabták meg, hogy kikerülje a gurító pályaudvarokat. Így valamivel nagyobb utat tesz meg, de lényegesen rövidebb idő alatt, és egyben kímélik a kényes, törékeny rakományt.

Ugyancsak vasárnap sok árut vittek a vasúti kocsik országsherte – részben ex-

A gazdaságok gépesítették a cukorrépa szedését. A székutasi Új Élet Tsz-ben a képen látható korszerű berendezések dolgoznak. Az egyik a földben levő répát lefejezi, megfosztja a levélzettől, az utána jövő pedig kiemeli a talajból a termést, amit rendről felszedő gép továbbít szállító járművekre

portra – a nagykorösi, illetve a szegedi konzervgyárból. Ezenkívül kavics, homok, s egyéb építőanyag-szállítványokkal együtt több

mint ötszáz vagon indult rendeltetési helyére, s ez a szám jól tükrözi a vasút dolgozóinak vasárnapi helytállását.

„Ahogy nekik tetszik...”

Kevés a munkás – Konzervgyári módszer

A Szegedi Konzervgyárban évtizedek kevés a munkás. A vezetők lassan szinte többet foglalkoznak a létszám-gondokkal, mint a termeléssel, hiszen ez nem okoz annyi gondot. Eddig is kísérleteztek: a környező falvakban, de még távolban is, meg szövetkezetekben előkészítő-feldolgozó üzemeket építettek, nyáron diákoknak adtak csaknem korlátlan munkalehetőséget, de mindez csak átmenetileg jelent segítséget. A megtermelt rengeteg nyersanyagot képtelenek előkészíteni, feldolgozni a gyártáshoz.

Talán most történik valami.

Igen, az idén már új formával próbálkoztunk – magyarázza Bányi Zoltán, az ellátási osztály vezetője. Tavasszal meghirdettük, hogy szegedi háziasszonyok meg lányok is jelentkezhetnek kisegítő munkára azzal az előnnyel, hogy ha nekik nem felel meg, akkor nem kötelező állományba lépni, sőt: minden munkás maga határozhatja meg, hogy a munkaidejét milyen formában kívánja ledolgozni, meg azt is, hogy hány órát vállal naponta.

Az asszonyok, mind a hatvanan, akik azóta is dolgoznak, elégedettek. Sorba magyarázzák, hogy ki miért nem tud állományba menni. Van, akit a saját betegsége gátol, van, aki már nyugdíjas, de kell a pénz, s ez a forma neki nagyon is előnyös. Olyan fiatalasszony is vállalta ezt a módot (nem is egy), aki a gyermekét nem tudja kire hagyni, ezért nem képes állandó munkát elfogadni.

Ime az asszonyok véleménye a munkáról:

— A szövében dolgoztam, favasszal mentem nyugdíjba, oda is vissza mehettek, de

nem bírja a lábam. Ez nekem nagyon megfelel, mert egész nap kényelmesen ülök, és megvan a pénzem.

— Nálunk kicsi gyerek van, és nem vették fel óvodába. A dédmama vigyáz rá otthon, de ő nem tud gondoskodni róla. Innen délből hazajárok, ellátom őket és jövök vissza.

— Nekem nagyon keveset keres az uram, és három gyerekünk van. Közülük kettő, sajnos, állandóan beteg. Az egyik most is kórházban van, hónapok óta meg magam is beteg vagyok, s ha rosszul érzem magam vagy elfáradok, hazamegyek, pihenek egyet, s úgy térek vissza.

— Nekem csak a házépítés törlesztéséhez kell egy kis segítség, ezért hatkor jövök és délből befejezem.

Ilyenek és hasonlóak az okok.

És a lehetőségek?

Bányi Zoltán:

— Egy mondatot engedjen meg az asszonyokról. Hinni se mertük, hogy ilyen tisztességes munkát végezzenek. S minden kérdés nélkül állandó jelleggel tíz-tizenkét órát is ledolgoznak. Ez nekünk minden eddiginél nagyobb segítség, mert itt, helyben, szállítási költségek nélkül adhatunk feldolgozott, félkészterméket a termelőüzemeknek. Amikor pedig szükséges, csomagolnak, s ezzel is hamarabb szállíthatjuk a konzerveket.

Az asszonyok:

— Nekünk ez kényelmes, ülőmunka és könnyű.

— Kevéske túlórával megkeressük a kétezer forintot.

— Szabadságot is kapunk, jár az orvosi ellátás. Ha tessék, hat órát dolgozunk, ha akarunk tizenkettőt, s ha dolgozunk van otthon, akkor nem kötelező bejönni.

Néhány asszony bánata, hogy a munkaidő nem számít be a nyugdíjba. De hát ezt jogilag kellett volna tisztázni: itt csak sima megállapodást kötnek, ami a törvények értelmében nem jelent munkaviszonyt. Gondolom, ha ezt is megmagyarázzák az asszonyoknak, ők is megértik.

Az asszonyok tehát a szabadon választott munkaidőben gyümölcsöt tisztítanak, csonthéjasokat magoznak, feleznék, ha pedig szükséges, konzervet csomagolnak. Az üzem teljes egészében kiszolgálja őket: a szállítást tökéletesen gépesítették, a tárgoncák helybe, a székek mellé rakják a ládákat, majd viszik az üzembe. Cipekedni, emelni semmit nem kell az embernek. Az osztályvezető is nagyon elégedett:

— Az elgondolás mindenkinek előnyös. Az asszonyok maguk mondják: jól keresnek, mi pedig folyamatosan adhatunk anyagot a gyártósoroknak. A további lehetőségekről pedig csak annyit, hogy ha tiszter anynyi szegedi asszony jön – télen is meg nyáron is – mindenkinek tudunk munkát adni.

— Ahogy nekik tetszik... Balogh György

Marija Fortusz Szegeden

E héten, csütörtökön Szegedre látogat Marija Fortusz, a legendás szovjet felderítőőrnagy, akinek életét és harcát dolgozza fel a Salud, Marija című szovjet film. Csütörtökön délután 3 órakor a szegedi Vörös Csillag moziban, fél 4-kor pedig a Szabadság filmszínházban vetítik le a Salud, Marija című filmet. A vetítéseken részt vesz a hazánkban tartózkodó Marija Fortusz is.

A munkahelyi közösség bázisai

Napjainkban tovább erősödik és fejlődik a szocialista brigádmozgalom. A hangsúly a szocialista brigádtagok számának növeléséről áttevődött a gazdasági-gazdaságossági, tudati, erkölcsi követelmények teljesítésére. A pártszervezeteknek jelenleg ezt a tendenciát kell még következetesebben szorgalmazniuk és érvényesíteniük. Így érhetjük el, hogy a szocialista brigádmozgalom mindinkább a gazdasági tevékenység bázisává, a szocialista ember formálásának ösztönzőjévé váljon.

Köztudott, hogy az üzemek életében a szocialista brigádok összetett szerepet játszanak. Feladatuk egyaránt magába foglal gazdasági, politikai és ideológiai tényezőket.

A szocialista brigádok gazdasági tevékenysége közismerten szerteágazó. Az éves tervek megvalósítása érdekében tett felajánlásuk jelentősen segíti a vállalati gazdálkodást, a népgazdaság fejlődését. Elen járnak a rendkívüli feladatok végrehajtásában, és ők alkotják a szocialista munkaverseny-mozgalom bázisát is.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a pártszervezeteknek, pártbizottságoknak nincs tennivalójuk e kollektív gazdasági tevékenységének fejlesztésében. Sőt, éppen ez az a terület, ahol az előrelépés különösen szükséges. Mindenekelőtt olyan feltételeket kell teremteni, amelyek biztosítják, hogy a brigád vállalásai jobban igazodjanak a vállalati tervekhez. A jelenlegi vállalások között még akadnak csupán formálisak, mert a brigádtagok nem ismerik eléggé a vállalat legégetőbb gondjait, az előttük álló konkrét feladatokat. Az üzemi pártszervezeteknek és pártbizottságoknak törekedniük kell arra, hogy a gazdasági vezetők ne csupán tudomásul vegyék, „láttamozzák” a vállalásokat, hanem tevékenyen vegyenek részt kialakításukban. Meg kell érteni: a brigádok öntevékenysége nem jelentheti azt, hogy a gazdasági vezetők magukra hagyják őket vállalásaik kialakításában.

A pártszervezeteknek fel kell ismerni a végrehajtás értékelésének fontosságát! Az értékelés nem korlátozódhat csak (negyedévi, félévi, vagy esetleg éves) ciklusokra. Ez esetben ugyanis óhatatlanul formálissá válik. Ez elkerülhető, ha az értékelés rendszeres és folyamatos. Helyesen cselekednek ott, ahol nemcsak év végén, hanem év közben is – a teljesítményekhez ez által rugalmasabban igazodva – jutalmazták a kiemelkedő eredményeket. Jól bevált ösztönző például a „havi brigádzászló”, amelyet a legjobbnak bizonyult szocialista brigád egy hónapig birtokolhat. Ezáltal az átfogóbb értékelések is realisabbá válnak, mert a

havonként, mintegy „menetközben” elévített értékelések jobb alapot képeznek.

A szocialista brigádok sokoldalú társadalmi-politikai aktivitást is kifejtnek. Széles körűek – és igen hasznosak – azok a társadalmi akciók, amelyek a bölcsődei, óvodai hálózat fejlesztésére kezdeményeznek. Különböző szociális-jóléti akciók kezdeményezésében és végrehajtásában is jelentős szerepet játszanak. Ilyen például a véradás, vagy az állami gyermekgondozó intézetek patronálása.

A szociálpolitikai célok és tevékenységek gazdag változatossága is mutatja, hogy a szocialista brigádok tevékenysége nemcsak a termelőmunkában jelentős, hanem az új típusú szocialista közösségi szellem kialakulásában is. A kollektivizmus, a szocialista humanizmus erkölcsi értékei egyre erősödő mértékben jelentkeznek tevékenységükben.

Mindezek alapján túlzás nélkül állítható: a szocialista brigádmozgalom olyan fejlettségi szintet ért el, hogy az üzemek jelentős részében e kollektívák nélkülözhetetlenné váltak a párt-, állami, szak-szervezeti vezetési terveinek, döntéseinek, határozatainak végrehajtásában. Ez a felismerés egyes üzemekben már abban is kifejezésre jut, hogy a szocialista brigádok vezetőit bevonják a lényeges döntések meghozatalában. Ennek formái, módszerei természetesen eltérőek, hiszen az üzemek létszáma, szervezeti felépítése, technikai fejlettsége ugyancsak különböző. Néhol a szocialista brigádok vezetői rendszeresen részt vesznek a műszaki tanácskozásokon, másutt külön értekezleten vitatják meg a készülő döntéseket és határozatokat. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azok az üzemi pártbizottságok és pártszervezetek járnak a helyes úton, amelyek kezdeményezik a szocialista brigádvezetők sokoldalú bevonását döntéseik kialakításába.

Óvni kívánunk azonban a szocialista brigádok szerepének félreismerésétől. Nemelyek ugyanis úgy vélik, hogy a tervek eredményes végrehajtása kizárólag a szocialista brigádokon múlik. Hangsúlyozni kell: e kollektívák tevékenysége valóban rendkívül jelentős, de szerepük nem kizárólagos. Kevésbé eredményes a szocialista brigádok mozgalma, ha csak ők vállalnak részt a feladatok megoldásában. De akkor erős a szocialista brigádmozgalom, ha hajtóerejeivé válik a munkahelyi közösségnek, ha tevékenységével, példamutatásával, az üzem összes brigádjának és dolgozójának tevékenységét a helyes, meghatározott irányban befolyásolja.

Jeney György

Napirenden a szűrővizsgálatok fejlesztése

A szűrővizsgálatok világszerte kezdenek előtérbe kerülni. A hazánkban kialakult rendszerről, a tapasztalatokról, a szűrővizsgálatokkal kapcsolatos további tervekéről tájékoztattak az Egészségügyi Minisztériumban.

Hazánkban jelenleg több mint 20-féle, kötelezően előírt szűrővizsgálat van. A legutóbbi esztendőben több mint húszmillió alkalommal jelentek meg szűrésen a lakosság soraiból. Tömegében legnagyobb az erényképtető (tűdő)szűrés. Tavaly 7,5 millió esetben végeztek ilyet. Ez

azt jelenti, hogy az érintett lakosság mintegy 98 százaléka jelent meg szűrővizsgálaton, ami világviszonylatban is kiemelkedő. 1972-ben 1 800 000 esetben került sor szűrővizsgálatra a kórházakba felvett betegeknek.

Rendkívül nagy jelentőségű a terhes- és csecsemőgondozás nyomán végzett szűrés. Terhesgondozásnál 1 250 000, a csecsemőgondozáshoz kapcsolódóan pedig 1 800 000 alkalommal jelentek meg szűrővizsgálaton.

Az onkológiai szűrés jelenleg nem kötelező. Sajnos, ez visszatükröződik a megjelölt arányban, mert az érintetteknek csupán mintegy 25–30 százaléka jelentkezik ilyen jellegű vizsgálatra (elsősorban nőkről van szó). Önmagával és családjával szemben is rendkívül nagy felelősséget visel, aki elmulasztja ezt a szűrést, hiszen sok esetben az idejében felfedezett elváltozás, amely később elfajulhat, felismerhető és gyógyítható lenne, megakadályozható volna a rák kifejlődése.

Elmondották még, hogy az

Egészségügyi Minisztérium azt tervezi: felülvizsgálja a jelenlegi tömeges szűrési rendszert. Ezt követően javaslatot készítenek arra, hogy térben és időben egy helyre, de legalábbis minél kevesebb helyre és alkalomra szűrésre le a vizsgálatokat, s azokról olyan igazolást adjanak a betegeknek, amelynek felmutatása esetén – ha más célra szükséges orvosi vizsgálat igénye merül fel –, ne végezzenek nála ismételt, feleslegesen olyan vizsgálatot, amelyen már átesett.

Perspektívában az a célunk, hogy a lakosságot – függetlenül attól, van-e panasza, vagy nincs – időnként rendszeres szűrővizsgálatnak vessük alá. Ilyen kísérletek már folynak. A cél annak megállapítása, hogy milyen betegségeknél lehet eredményesen alkalmazni a szűrővizsgálatot, s az milyen munkaerő- és munkaidő-igényes az alapellátásban, a járóbeteg-szakellátásban és a kórházban. Az új elgondolás megvalósítása a nyolcvanas évek végére várható.